



Trhy překypují hlavně místním zbožím, které bylo v sousedství vypěstováno, a výrobky z Číny, jež začíná Afriku ekonomicky ovládat.

Řeka ubíhá pomalu a fotografové číhají. Žijí zde hroši a krokodýli, po jejichž fotografii touží. Dnes se ale nikdo z nich nedočká – velkým gambijským říčním potvorám se nechce ukazovat. Nejistý výsledek patří k pozorování zvířat. Fotografují tedy tradiční vesnice, rybáře, opice či záhadné kamenné kruhy. Projížďka po africkém veletoku nakonec uspokojí každého.

**V** kolosu francouzsky mluvících zemí v západní Africe je Gambie anglicky mluvící výjimkou. Tato země, svým tvarem připomínající nudli, je pevně vklíněná do Senegalu a její hlavní dopravní tepnou je stejnojmenná řeka. Gambie Gambii dokonale púli z východu na západ, na sever i na jih od řeky vedou cesty, které ale nespojuje žádný most.

Tedy zatím – první most asi v polovině země se nyní staví. Jedinou cestou přes řeku je sbírka prastarých zrezlých trajektů menších i větších, nebo obrovské vratké kocábky, na které se vměstnají až dvě stovky lidí. Obecně jsou tyto přechody místy plné aut, lidí, zvířat a zmatků. To samozřejmě neplatí, pokud jste turista, který jde na zážitkovou plavbu po zemi, pro vás jsou určeny o něco lepší zrezlé lodě. Pořád žádný luxus, ale máte kolem sebe alespoň životní prostor.

### OPICE, HROCH A KROKODÝL

Nedávno sesazený prezident Jammeh (Džáme) se postaral o to, aby jeho zemička zůstala zemí chudou a zaostalou. Chybí zde infrastruktura, školy i nemocnice, ale pro návštěvníky má Gambie mnoho míst k vidění. Zejména jsou spjatá s přírodou a všudypřítomnou řekou, kolem které se točí celá existence země. Lodí lze doplnout na paviání ostrov, rezervaci, která se stará

o opičí sirotky. Kromě toho opice žijí v zemi i volně. Když si člověk někdy ráno v kempu u řeky nehlídá snídani, je dost dobře možné, že o ni přijde. Opice jsou zde, jako i jinde, zákeřné a hladové. O hroších a krokodýlech už slovo padlo – pro turisty jsou lákadlem, pro místní lidi nebezpečím. Hroch při vynoření z vody snadno převrátí vratké úzké lodě, obzvláště, když se cítí ohrožený. Vedle nich jsou krokodýli menší hrozbou, navíc jich většina žije na farmách. Jejich maso i kůže se docela dobře prodávají. Na farmách se na ně dá podívat zblízka, zejména

**Když si člověk ráno v kempu u řeky nehlídá snídani, je dost dobře možné, že o ni přijde**

v krokodýlí nádrži Kachikally (Kačikali), nacházející se v hlavním městě. Tam si na krokodýla mohou zájemci i sáhnout, prochází se totiž přímo mezi nimi.

### HLEDÁNÍ HISTORIE

Něco málo Gambie nabízí i pro milovníky historie. Největším historickým monumentem jsou kamenné kruhy ve Wassu. Jedná se o místní obdobu Stonehenge, menší a méně výstavnou, ale neméně záhadnou. Nikdo neví, kdy kruhy vznikly, ani kdo je postavil. On ten západoafrický starověk a středověk je obecně docela záhadný. Kruhy, které po něm zůstaly, jsou ale jedním z objektů, které by mohly v budoucnu přinést nějaké odpovědi. Dějiny celé oblasti jsou utopené v temnotě. První písemné památky pocházejí z 9. století, kdy



## VYTYČOVÁNÍ hranice

Jeden příběh vypráví, jak **GAMBIE S JEJÍ BIZARNÍ POZICÍ A TVREM** vznikla. V době kolonizace drželi Francouzi velký kus západní Afriky, **BRITOVÉ** ale měli v oblasti vlastní zájem a na Francouzích si jej vymohli silou. Byla jim **PŘÍZNÁNA ŘEKA GAMBIE** a vstup po ní do vnitrozemí. Britská loď si nové teritorium označovala dělovými koulemi; kam padly, tam vznikla hranice nového státu. I když se asi nejedná o skutečnou událost, hranice mezi francouzským a britským vytvořily **NESMYSLNÝ STÁT**, jehož existence blokuje senegalskou i gambijskou ekonomiku. Nemluvě o tom, že mnohé rodiny stále žijí na obou stranách hranice.

na západ Afriky doputovali muslimští obchodníci a cestovatelé, posedlí popisováním světa a jeho tradic. Jedna z popsaných zajímavostí je využití mušliček *kauri* jako platidla. Mušličky byly ve společnosti vysoce ceněné, ostatně některé hroby jsou jimi doslova posypány. V takových hrobech jsou prý uloženi nejvyšší členové rodin a rodů. Bohužel, milovníci architektury si v zemi povzdechnou. Koloniální budovy chátrají a rozpadají se – na jejich obnovu a záchranu nejsou peníze. Nejvíce jich lze najít v Banjulu, hlavním městě, které je také důležitým regionálním přístavem. Pro znalce Afriky to vlastně vypovídá o všem. Banjul je hlučné město s otlučenými domy, často nedlážděnými ulicemi, rybími trhy a ušmudlaným přístavem. Jeho soused, ekonomická metropole Serekunda jej zastihuje v mnoha ohledech. Banjul má ale ten správný náboj, jaký od něj očekáváte. K naprostému chaosu v něm přispívá plošné přejmenování ulic před několika lety. Může se stát, že taxikář nebude vědět, kam jedete, protože ulice na vaší mapě (či rezervaci hotelu) se už jmenuje jinak. Město se prostě musí zažít.

### PŘÍBĚHY OTROCTVÍ

Region západní Afriky nechvalně proslul obchodem s otroky, kteří odtud byli převáženi přes Atlantik do Ameriky. Řada památek tuto smutnou kapitolu připomíná, a to jak fakticky, tak také v legendách. Gambijci se totiž se svou historií stále vypořádávají, a zároveň vědí, že temné dějiny lákají turisty. Proto vznikly příběhy, které mladí průvodci na břehu řeky vyprávějí návštěvníkům. Zejména v Georgetownu, městě nasáklým dějinami otroctví. Údajně. Georgetown, nebo Janjanbureh (Džandžanbure), je ostrov, který na Gambii nelze minout. Je osázen nízkými

↓ **Smutné pozůstatky koloniální vlády.** Právě tudy pluli otroci na západ a v okolí základen se po osvobození usazovali.

FOTO: SHUTTERSTOCK.COM

LISTOPAD 2020 KOKTEJL 19